خوای بۆقەکان

خالید عەسکەری
(بۆکان)

سالێ لە سالان ئەو زەلە بەنداوێک بوو کۆمەلێ بۆقی تێدا دەژیان. شەو هەتا ڕۆژ بەکەیف و سەرخۆش بەستەیان دەگوت. هەر کەس ئاوازێکی دەخوێند، یەکی تر گورج بۆی دەسەندەوە. بێدەنگی ڕۆژیشیان هەر بەو نەزمە دەشکاند. تەنانەت ئەو کاتەی هەور بەسەریاندا دەهات یان تیشکی خۆریان لێ نەدیو دەبوو، هێندێکیان کۆڕی گۆرانییان ساز دەدا و بڕێکیان باز بازۆکەی ویشکانی و ئاویان دەکرد. کەس بەرگریان نەبوو. حاکم و حوکماتی ئەو مەلبەندە بۆ خۆیان بوون.

جار جارەش وچانێکیان دەگرت، لەبەر بەرۆچکان خۆیان هەلدەخست، ئەو ژیانە ئاساییە کە دووپات و چەند پاتە دەبۆوە ماندووی کردن. بڕێکیان خۆیان کردە دەمڕاست و پرسیاریان لەوانی تر کرد: ئەرێ خوا چییە؟ یەکرا سەریان سوڕما. گوتیان خوا چییە؟ دەبێ خوا چ بێ؟ دەمڕاستەکان گوتیان: «هەموو هۆزێ خوای هەیە، تەنیا ئێمە نیمانە، دەبێ هەولّ بدەین خوایەک بۆ خۆمان بدۆزینەوە.» یەکدەنگ بەیەک شۆر گوتیان: «ئێوە وەکیلی ئێمەن خوامان بۆ بدۆزنەوە.» لەسەر ئەو دەنگە نوێنەر لە بەنداو هاتنەدەر، سەیریان کرد بەردێکی سپیی گەورە لە لێواری بەنداوەکەیە گوتیان: «ئەوا خوامان دۆزییەوە!» بەتاو گەڕانەوە ناو ئاوەکە قیڕاندییان: «خوامان دۆزییەوە وەرنەدەرێ». بەدەنگێکی تێکڕایی بەردەکەیان کردە خوای خۆیان. ماوەیەک لەسەر بەردەکە نووچیان دەدا و دەحەسانەوە، لەویش وەڕەزبوون، تێگەیشتن ئەوە خوا نییە، چونکە نە دەبزووت و نە هیچی لەدەست دەهات. بەگەل گوتیان: «ئەو خوایەشمان ناوێ. نوێنەر بڕوا خوایەکی ترمان بۆ بدۆزێتەوە.» لەسەر ویستی گەلی بۆقان نوێنەر کەوتنە دەرودەشتان.

لەوکاتەدا بایەکی توندی دەهات! بۆقەکان گەڕانەوە بۆ لێواری بەنداوەکە، دارێکی بەرز بە زەبری بایەکە لق و چلّ و گەلاکەی لێک دەدران و هاشەیان دەهات، دەنەوین و بەرز دەبوونەوە. گوتیان: «ئەوە خوای چاکە، دەبزوێ» ئەوجار دارەکەیان کرد بە خوای خۆیان. لەژێر دارەکە پشوویان دەدا و بە یاریکردن بە دەوریدا دەهاتن. سەیریان کرد دارەکەش دەسەلاتی نییە، هەروەک خواکەی تر وایە. ئەو بەرد بوو ئەمەش دارە، لەوکاتەدا حاجی لەقلەقێ هاتەسەر دارەکە هەلنیشت! بەفیزێکەوە بالّی فش کرد، بەر بووە تەقە تەق. بۆقەکان بە گەل خۆیان هاویشتەوە ناو ئاوەکە و کۆبوونەوەیان کردەوە. لەسەر ئەوە ساغ بوونەوە ڕەنگە حاجی لەقلەق خوایەکی باش بێ. دەنگی لە ئێمە خۆشترە. قاچەکانی و دەنووکیشی درێژە، بۆ قسان دانامێنێ.

بابچین بزانین خوایەتیمان دەکا؟ نوێنەر بە دروشمێکی تایبەت چوونە خزمەت حاجی لەقلەق کڕنۆشیان بۆ برد. ئەوی پێویست بوو گوتیان. لە ئاکامدا پێک هاتن! لەقلەق بوو بە خوا و بۆقەکان خزمەتکار، ئەو ڕۆژە بڕیارنامە مۆر کرا. حاجی لەقلەق بەسەر گەنجدا کەوت حوکماتی بەنداوی گرتەدەس. هەموو ڕۆژێ دوو سێ ڕاسپاردە دەچوونە خزمەتی و نەدەگەڕانەوە. دەبوون بە سەدەقەی منالەکانی خوای تازە. وردە وردە بۆقەکانی تەنکە کرد. کەمتر قیڕەیان دەهات تاقولۆق مابوون. وردە وردە ئاوی بەنداوەکە هەڵچۆڕا.

ئێستا زەلێکە و بۆقەکانیش بە جەگەنەکاندا هەڵدەگەڕێن.

دڵە تەپەی باڵندەیەک

ئەو دەمەی زۆربەی زیندەوارەکان لە خەو مابوون من لە حاڵەتێکی مەرگ و نەماندا، بیرو خەیاڵم بوو بە میوانی پێدەشتێک، کە وەک جاڕی گەنم و جۆ دەچوو. شێوکێکم کەوتە بەرچاو پڕ بوو لە لاشە و خرکە بەردی زل و بچووک. هەر بەردبژێری زەوییەکە بوو کەڵەکە کرابوو. نازانم بۆچی چوومە سەر ئەو کەڵەکە بەردە. بێئاگا لە ئاستی خۆم دانیشتم.

زۆر پێنەچوو لەوانەیە بڵێم چرکە ساتێک پتر ڕانەبردبوو، لەناو بەردەکان وردبوومەوە باڵندەیەکی بچووک لە قەوارەی چۆلەکە، بە درێژیی شوان خەڵەتێنە، لە ڕەنگی جوڕە پۆپنەکی، سەرنجی ڕاکێشام! بە هێمنی دەستم بۆ برد بیگرم، سڵەی نەکرد! بەخەیاڵ گوتم: ڕەنگە کوللە داشت بێ. بەلامەوە زۆر سەیر بوو وەک دەستەمۆ هاتە ناو دەستمەوە، لەویش سەیرتر! وەک مرۆڤ وە قسە هات، گوتی: «یان بۆ خۆت بە خاوەنم کە یان بمدە بە کوڕی سەید بزمارە».

کوڕی سەید بزمارە بەلامەوە ناسیاو بوو. کەمتر لە ساتی چاوپێکەوتنەکە، گەیاندمە ماڵی کوڕی سەید بزمارە، وادیاربوو ئەویش ئاگاداری کارەساتەکەیە. لەگەڵ منالێکی بچکۆلە هاتن بە پیرمەوە، گوتیان: «ئەو باڵندەیەت لەکوێوە هێناوە؟ ئێمەش بەرە ئەو شوێنە».

گوتم: «ئەو باڵندەیە لە مێژە مردووە».

لەکاتێکدا باڵندەکە بە دەست منەوە بوو، مندالەکە گرووی گرتبوو باڵندەکەی بدەمێ. منیش دەنووکی باڵندەکەم دەنا بە دەم و لێویەوە، دەمگوت: «ئاخر ئەو باڵندە گوناحە، نەماوە، مردووە». منالەکە سوور بوو لەسەر ئەوەی باڵندەکەم لێ بستێنی.هەر نیشانم دەدا و نەمدەدا دەستی. دەترسام توند بیگوشێ و بمرێ. هەروا کە لە کەڵەکە بەردەکە نیزیک دەبووینەوە، لە نەکاو ئاسمانی ئەو مەڵبەندە بە هەزاران باڵندە ڕەش داگەڕا. لام وابوو فڕندە کۆچەرەکانن بەرەو گەرمێن ڕێژەویانە. بە هەڵە چووبووم، ئەوان کۆچەر نەبوون. نیزیک و نزم بوونەوەیان، بە هاشا و قاو و قیژەیان وایان ئەنواند کە هێرشی ئەو لەشکرە بۆ سەر منە. هاتوون بە هانای فڕندەکەی ناو دەستی منەوە. ترس هەڵیگرتم، دەمگوت خۆ من لە ڕکەی ناخەم و یەخسیری ناکەم.

ئەوان بە هەموو هێزێکەوە بەرەنگارم دەبوون، شڵەژام، نەمدەزانی چیبکەم. بە قاوو قیژەکەیان لەوانەبوو دڵم داکەوێ. لێبڕام هەڵێم و خۆم دەربازکەم. ئەی باڵندەکە چ لێبکەم؟ دەرەتانم نەبوو.

لەوکاتەدا دڵی باڵندەکەی ناو دەستم دەتگوت لەشی سەر بڕاوە پەلە قاژە دەکات. بە دڵەکوتە وێڕای ئەوانی دیکە مەبەستێکی دەدرکاند.

بە هەموویان تەنگیان پێ هەڵچنیم. ویستم هاوار لە کوڕی سەید بزمارە بکەم. لام کردەوە، ئەوانیش بەلامەوە نەمابوون، بۆم دەرکەوت ئەوان بەر لە من ڕایانکردووە، بەڵام دوور لە من پۆلێ فڕندە گەمارۆی ئەوانیشیان دابوو ئەوەندەی دیکە ترس دایگرتم. بەو قاو و قیژە لەوانەبوو گوێم کەڕ بێ. بە دڵە تەپەی باڵندەکە، ناودەستم جار لە جارێ گەرمتر دەبوو. دەتگوت سکڵێ ئاگرم بەدەست گرتووە، بە جارێ ورەم بەردا. دەستم ئاوەڵاکرد. فڕندەکەش خوژەی کرد.

ئاسمان هەروا ڕەش و ناو لەپی دەستی من هەر گەرمە.